

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. spalio 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Konkurencija — Valstybės pagalba — SESV 107 straipsnio 1 dalis — „Valstybės pagalbos“ sąvoka — Nekilnojamojo turto mokestis — Atleidimas nuo mokesčio“

Byloje C-522/13

dėl *Juzgado Contencioso-Administrativo no 1 de Ferrol* (Ispanija) 2013 m. balandžio 12 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. spalio 1 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ministerio de Defensa,

Navantia SA

prieš

Concello de Ferrol

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir J. L. da Cruz Vilaça,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Concello de Ferrol*, atstovaujamos *procuradora* M. Villalba López ir *abogado* D. Vidal Lorenzo,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos L. Banciella Rodríguez-Miñón,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. Gippini Fournier ir B. Stromsky,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 107 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Ministerio de Defensa* (Ispanijos krašto apsaugos ministerija) ir *Navantia SA* (toliau – *Navantia*) ginčą su *Concello de Ferrol* (Ferolio savivaldybė) dėl šiai bendrovei suteikto naudotis žemės sklypo atleidimo nuo nekilnojamojo turto mokesčio.

Teisinis pagrindas

- 3 Pagal 2004 m. kovo 5 d. Karaliaus įstatyminį dekretą Nr. 2/2004, kuriuo patvirtinta konsoliduota Vietos mokesčių įstatymo redakcija (*Real Decreto legislativo 2/2004, de 5 de marzo, por el que se aprobó el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales*; BOE, Nr. 59, 2004 m. kovo 9 d., p. 10284; toliau – 2004 m. įstatymas), taikytina pagrindinei bylai, nekilnojamojo turto mokestis apibrėžtas kaip „tiesioginis mokestis, mokėtinas atsižvelgiant į nekilnojamojo turto vertę pagal šiame įstatyme nustatyta tvarką“.

- 4 2004 m. įstatymo 61 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Apmokestinimo mokesčiu prievolė atsiranda, kai turimos šios teisės į kaime ir mieste esantį nekilnojamąjį turtą ir specialių požymių turintį nekilnojamąjį turtą:

- a) paties nekilnojamojo turto arba su juo susijusių visuomenės intereso paslaugų administracinė koncesija;
- b) daiktinė užstatymo teisė;
- c) uzufukto teisė;
- d) nuosavybės teisė.“

- 5 To paties įstatymo 62 straipsnio „Išimty“ 1 dalies a punkte nustatyta:

„Atleistas nuo mokesčio nekilnojamasis turtas:

- a) kuris priklauso valstybei, autonominėms bendrijoms ar vietos valdžios institucijoms ir kuris tiesiogiai skirtas visuomenės saugumui ir švietimo ar penitencinėms paslaugoms teikti, taip pat nacionalinei gynybai skirtas valstybės turtas.“

- 6 2004 m. įstatymo 63 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Kaip mokesčio mokėtojai, apmokestinami fiziniai ir juridiniai asmenys <...>, kurie turi teisę, dėl kurios kiekvienu konkrečiu atveju atsiranda prievolė mokėti šį mokestį.

<...>

2. Pirmesnės dalies nuostatos taikomos nepažeidžiant apmokestinamojo asmens teisės perkelti turėtą mokesčių naštą pagal bendrosios teisės normas.

Pirmesnėje dalyje nurodytos viešosios institucijos ir įstaigos ar organizacijos perkelia mokėtino mokesčio, taikomo asmenims, kurie, nebūdami apmokestinamaisiais asmenimis, naudojami jų visuomeninio naudojimo ar kitu valstybės turtu už atlygį, sumos dalį. Šie privalo sumokėti šią perkeltą

mokesčio sumos dalį. Šiuo tikslu perkeliama suma nustatoma atsižvelgiant į naudojamo sklypo ir statybų, tiesiogiai susijusių su kiekvienu nuomininku ar naudojimo teisės perleidėju, kadastrinės vertės dalį.“

Pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudicinis klausimas

- 7 *Navantia* yra įmonė, kurios kapitalas visiškai priklauso Ispanijos valstybei. Jos pagrindinė veikla susijusi su Ispanijos valstybės ir kitų – tiek priklausančių Europos Sąjungai, tiek ne – valstybių karinių laivų statyba ir priežiūra, taip pat su įvairių produktų – daugiausia laivų ir energijos srityje – gamyba, remontu ir priežiūra privačiame sektoriuje.
- 8 *Navantia* priklauso laivų statykla-dirbtuvė, esanti Ferolio savivaldybės teritorijoje, kurios plotas – 932 348 m². Pagal 2001 m. rugsėjo 6 d. susitarimą Ispanijos valstybė šio jai nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo, kuriame yra ši statykla, naudojimosi teisę už vieno euro metinį mokesčių perdavė *Navantia* (toliau – 2001 m. susitarimas).
- 9 Iki 2008 m. nekilnojamojo turto mokesčių už šį sklypą – 2010 m. jis sudarė 590 308,77 euro – rinko Ferolio savivaldybė.
- 10 Remiantis 2004 m. įstatymo 61 straipsnio 1 dalies d punktu, nekilnojamojo turto mokesčiu apmokestinamas asmuo yra Ispanijos valstybė kaip šio žemės sklypo savininkė ir dėl to, kad *Navantia* perleista tik naudojimosi teisė. Pagal 2001 m. susitarimą Ispanijos valstybė šio mokesčio sumą susigrąžina iš *Navantia*, todėl galiausiai būtent pastarajai tenka mokesčių našta.
- 11 2008 m. ir paskesniems metams Ispanijos valstybė ir *Navantia*, remdamosi 2004 m. įstatymo 61 straipsnio 1 dalies a punktu, pateikė Ferolio savivaldybei prašymą dėl sklypo, kuriame yra laivų statykla, atleidimo nuo mokesčio; šis prašymas buvo atmestas. Tada tai buvo ginčyta kompetentinguose teismuose ir būtent šis ginčas nagrinėjamas pagrindinėje byloje.
- 12 2012 m. spalio 22 d. sprendimu *Tribunal Superior de Justicia de Galicia* (Galicijos aukščiausiasis teisingumo teismas) panaikino ankstesnį 2011 m. lapkričio 25 d. *Juzgado Contencioso-Administrativo no 1 de Ferrol* sprendimą, kuriuo šis atmetė jam pareikštą ieškinį, ir padarė išvadą, kad reikia patenkinti prašymą atleisti nuo mokesčio. Byla buvo grąžinta prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 13 *Juzgado Contencioso-Administrativo no 1 de Ferrol* manymu, patenkinus prašymą atleisti nuo mokesčio, tai gali reikšti, kad *Navantia* suteikiama valstybės pagalba, prieštaraujanti SESV 107 straipsnio 1 daliai, nes šis atleidimas nuo mokesčio būtų suteiktas valstybei priklausančiai įmonei ir valstybė prarastų lėšas dėl negautų pajamų, o tai iškraipytų konkurenciją arba kiltų grėsmė, kad taip atsitiks.
- 14 Iš tiesų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad *Navantia*, kaip galutinė prašomo atleidimo nuo mokesčio adresatė, gautų atrankinės naudos, nes paprastai jai tenkanti mokesčių našta – kuri taip pat tenka jos privatiems konkurentams laivų statybos srityje – būtų sumažinta Ferolio savivaldybės negautų pajamų forma. Atsižvelgiant į sustiprėjusią *Navantia* konkurencinę padėtį atitinkamose rinkose, kiek tai susiję su jos karine ir civiline veikla, viena vertus, gali būti iškraipyta konkurencija ir, kita vertus, dėl to paveikta valstybių narių tarpusavio prekyba.

- 15 Šiomis aplinkybėmis *Juzgado Contencioso-Administrativo no 1 de Ferrol* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [SESV] 107 straipsniui neprieštarauja [*Navantia*] suteiktas atleidimas nuo nekilnojamojo turto mokesčio? Ar SESV 107 straipsniui neprieštarauja tai, kad valstybė narė [Ispanijos Karalystė] atleidžia nuo mokesčio jai priklausančią žemės sklypą <...>, perleistą privačiai valstybinio kapitalo įmonei <...>, kuriuo naudodamasi pastaroji tiekia prekes ir teikia paslaugas, ir šios gali būti valstybių narių tarpusavio prekybos dalykas?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 16 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šia nuostata draudžiama valstybės pagalba laikomas valstybei priklausančio žemės sklypo, perleisto naudotis valstybinio kapitalo įmonei, kuri naudodamasi šiuo sklypu gamina prekes ir teikia paslaugas, ir šios gali būti valstybių narių tarpusavio prekybos dalykas konkurencijai atvertose rinkose, atleidimas nuo nekilnojamojo turto mokesčio.
- 17 Pirmiausia reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismui nebuvo užduotas klausimas dėl valstybės narės žemės sklypo perleidimo privačiai įmonei už simbolinį euro mokestį atitikties SESV 107 straipsnio 1 daliai.
- 18 Kalbant apie pateiktą klausimą, reikia priminti, kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrą prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- 19 Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika kvalifikuojant kaip „pagalbą“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, reikia, kad būtų tenkinamos visos šioje nuostatoje esančios sąlygos (Sprendimo *Komisija / Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 38 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 20 Taigi, kad nacionalinė priemonė galėtų būti kvalifikuojama kaip pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, reikia: pirma, valstybės priemonės arba priemonės panaudojant valstybinius išteklius, antra, ši priemonė turi daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai, trečia, ja turi būti suteikta atrankinės naudos jos gavėjui ir, ketvirta, ji turi iškraipyti ar galėti iškraipyti konkurenciją (Sprendimo *Komisija / Deutsche Post*, EU:C:2010:481, 39 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 21 Pirmiausia reikia išnagrinėti trečiąją sąlygą, pagal kurią atitinkama priemonė turi būti suteikta naudos jos gavėjui. Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal taip pat nusistovėjusią teismo praktiką valstybės pagalba laikomi įsikišimai, kurie, kad ir kokia būtų jų forma, gali tiesiogiai ar netiesiogiai suteikti įmonėms pranašumą arba kurie turi būti laikomi ekonomine nauda, kurios įmonė gavėja nebūtų gavusi normaliomis rinkos sąlygomis (Sprendimo *Komisija / Deutsche Post*, EU:C:2010:481, 40 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 22 Taigi, pagalba, be kita ko, laikomi įsikišimai, kurie, būdami įvairių formų, sumažina paprastai įmonės biudžetui tenkančią našta ir kurie, nebūdami subsidija tiesiogine žodžio prasme, yra tokio paties pobūdžio ir turi tokį patį poveikį (sprendimų *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija ir kt.* ir *Komisija / Prancūzija ir kt.*, C-399/10 P ir C-401/10 P, EU:C:2013:175, 101 punktą).
- 23 Vadinas, priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras įmones atleidžia nuo mokesčių, nors tai ir nėra valstybės išteklių perdavimas, tačiau dėl jos šios įmonės atsiduria palankesnėje situacijoje nei kiti apmokestinamieji asmenys, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio

1 dalį. Tačiau bendrai visiems ūkio subjektams taikoma priemone suteikiama nauda nėra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnį (Sprendimo *P, C-6/12*, EU:C:2013:525, 18 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

- 24 Nagrinėjamoje byloje iš Teisingumo Teismo turimos medžiagos matyti, kad, pirma, remiantis 2001 m. susitarimu, *Navantia* privalo Ispanijos valstybei gražinti Ferolio savivaldybei pagal 2004 m. įstatymo 60 ir 61 straipsnius mokėtino nekilnojamojo turto mokesčio sumą už naudojamą žemės sklypą, kuriame ji įsteigė savo laivų statyklą, ir, antra, dėl atleidimo nuo mokesčio, numatyto to paties įstatymo 62 straipsnyje, šio mokesčio nemoka nei Ispanijos valstybė Ferolio savivaldybei, nei *Navantia* Ispanijos valstybei.
- 25 Be to, akivaizdu, kad pagal 2004 m. įstatymo 61 straipsnio 1 dalį kiekviena įmonė, kuri vykdo veiklą privačioje ar valstybinėje žemėje ir atitinka vieną iš šioje nuostatoje išvardytų sąlygų, yra apmokestinama nekilnojamojo turto mokesčiu. Šiuo atžvilgiu Ferolio savivaldybė tvirtina, kad beveik visos įmonės atitinka vieną iš šių sąlygų ir kad tik dėl 2001 m. susitarimu įtvirtinto specialaus naudojimosi teisės perleidimo mechanizmo *Navantia* gali išvengti jos kvalifikavimo kaip apmokestinamojo asmens.
- 26 Beje, kaip nurodė Ferolio savivaldybė, iš minėto įstatymo 63 straipsnio 2 dalies matyti, kad netipiškais atvejais, kaip nagrinėjamojoje byloje, kai naudojimas žemės sklypu nėra susietas su viena iš teisių, dėl kurių kyla prievolė mokėti nekilnojamojo turto mokestį, Ispanijos valstybė turi teisės aktuose įtvirtintą pareigą perkelti šį mokestį žemės sklypo naudotojui; tai įtvirtinta būtent 2001 m. susitarime.
- 27 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad nekilnojamojo turto mokestis yra mokestis, kurį paprastai turi mokėti *Navantia*, tad atleidus ją nuo šio mokesčio tiesiogiai sumažėja – nesant reikalo imtis jokios kitos priemonės – įmonės, kurios padėtis tokia pati kaip *Navantia*, biudžetui paprastai tenkanti našta. Todėl matyti, kad dėl tokio atleidimo nuo mokesčio *Navantia* gauna ekonominės naudos.
- 28 Dėl Ispanijos vyriausybės tvirtinimo, kad, remiantis 2004 m. įstatymo 62 straipsnio 1 dalies a punktu, šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo mokesčio buvo įtvirtintas siekiant suteikti naudos ne tokioms įmonėms, kokia yra *Navantia*, bet tik Ispanijos valstybei, kaip nekilnojamojo turto mokesčio mokėtojais, ir kad siekiami tikslai susiję su nacionalinės gynybos sumetimais, reikia priminti, jog motyvų, dėl kurių nustatyta pagalbos priemonė, negali pakakti, kad tokia priemonė nebūtų *a priori* kvalifikuojama kaip „pagalba“, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes šioje nuostatoje valstybės įsikišimai neskirstomi pagal priežastis arba tikslus, jie apibrėžiami atsižvelgiant į jų poveikį (sprendimų *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. / Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P*, EU:C:2011:368, 94 punktą ir *Komisija / EDF, C-124/10 P*, EU:C:2012:318, 77 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 29 Nagrinėjamu atveju iš šio sprendimo 23–25 punktų matyti, kad pagal 2004 m. įstatymo 62 straipsnio 1 dalies a punktą ir 63 straipsnio 2 dalį bei taikant 2001 m. susitarimą dėl atleidimo nuo nekilnojamojo turto mokesčio – nesant reikalo imtis papildomų priemonių – tiesiogiai sumažėja mokesčių našta, kuri, jeigu tokio atleidimo nebūtų, tektų *Navantia* biudžetui.
- 30 Kadangi Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad tokį atleidimą nuo mokesčio reikia laikyti kompensacija, kuria atlyginama *Navantia* už suteiktas paslaugas įgyvendinant išpareigojimą dėl viešųjų paslaugų, todėl ši priemonė nesuteikia naudos tai įmonei, reikia konstatuoti, kad iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos visiškai nematyti, kad tarp šio atleidimo nuo mokesčio ir *Navantia* galimai teikiamų viešojo intereso paslaugų būtų ryšys.
- 31 Tokiomis sąlygomis reikia pripažinti, kad prašomas atleidimas nuo nekilnojamojo turto mokesčio suteikia ekonominės naudos *Navantia*.

- 32 Be to, primintina, kad pagal SESV 107 straipsnį draudžiama pagalba, kuri „palaik[o] tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą“, t. y. atrankinė pagalba (Sprendimo *P*, EU:C:2013:525, 17 punktą).
- 33 Taigi priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikras įmones atleidžia nuo mokesčių, nors tai ir nėra valstybės išteklių perdavimas, tačiau dėl jos šios įmonės atsiduria palankesnėje situacijoje nei kiti apmokestinamieji asmenys, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, tačiau bendrai visiems ūkio subjektams taikoma priemone suteikiamas pranašumas nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal tą pačią nuostatą (Sprendimo *P*, EU:C:2013:525, 18 punktą).
- 34 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį reikalaujama nustatyti, ar pagal konkrečią teisinę sistemą nacionaline priemone gali būti labiau palaikomos „tam tikros įmonės ar prekės“ nei kitos, kurių, atsižvelgiant į minėtą sistemą siekiamus tikslus, faktinė ir teisinė padėtis yra panaši (Sprendimo *Portugalija / Komisija*, C-88/03, EU:C:2006:511, 54 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 35 Taigi, siekiant nustatyti, ar nacionalinė mokestinė priemonė yra „atrankinio pobūdžio“, visų pirma reikia identifikuoti ir išnagrinėti bendrą arba „įprastą“ mokesčių sistemą, taikomą atitinkamoje valstybėje narėje. Tuomet, atsižvelgiant į šią bendrą arba „įprastą“ mokesčių sistemą, reikia įvertinti ir nustatyti, ar nagrinėjama mokestine priemone suteikiama nauda gali būti atrankinio pobūdžio, įrodant, kad šia priemone nukrypstama nuo tokios bendros sistemos tiek, kiek pagal ją diferencijuojami ūkio subjektai, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į šios valstybės narės mokesčių sistemos tikslą, yra panaši (Sprendimo *Paint Graphos ir kt.*, C-78/08–C-80/08, EU:C:2011:550, 49 punktą).
- 36 Šiuo atžvilgiu, viena vertus, iš Teisingumo Teismo turimos informacijos matyti, kad, pirma, pagal 2004 m. įstatymo 60–63 straipsnius nekilnojamojo turto mokesčiu apmokestinamas bet koks žemės sklypo naudojamas ar valdymas. Todėl šio mokesčio sistemą reikia laikyti referencine teisės sistema, siekiant įvertinti, ar nagrinėjama atleidimo nuo mokesčio priemonė yra atrankinio pobūdžio.
- 37 Antra, jau buvo pažymėta, kad, nukrypstant nuo pirmesniame punkte nurodytos bendrosios taisyklės, žemės sklypas, kuriame yra *Navantia* laivų statykla, naudojimas taikant ginčijamą atleidimą nuo mokesčio ir remiantis 2001 m. susitarimu, kiek jame numatyta, kad šiai įmonei perleidžiama tik šio sklypo naudojimo teisė, yra atleistas nuo nekilnojamojo turto mokesčio.
- 38 Todėl reikia nustatyti, ar tokiu atleidimu nuo mokesčio, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, labiau palaikoma *Navantia*, palyginti su kitomis įmonėmis, kurių, atsižvelgiant į Ispanijos nekilnojamojo mokesčio sistemą siekiamą tikslą, t. y. apmokestinti žemės sklypo valdymą ar jo naudojimą, faktinė ir teisinė padėtis yra panaši.
- 39 Šiuo atžvilgiu iš bylos medžiagos matyti, kad „nacionalinei gynybai skirta“ valstybės nekilnojamojo turto atleidimas nuo mokesčio, numatytas 2004 m. įstatymo 62 straipsnio 1 dalies a punkte, gali būti taikomas visai tokios įmonės, kaip antai *Navantia*, veiklai, nesant reikalo daryti skirtumo tarp karinio ir civilinio pobūdžio veiklos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 40 Vadinas, reikia daryti išvadą, kad, atsižvelgiant į žemės sklypo valdymo ar naudojimo apmokestinimo tikslą, *Navantia* faktinė ir teisinė padėtis panaši ne tik į įmonių, kurios valdo ar naudoja žemės sklypus iš dalies su nacionaline gynyba susijusiais tikslais, bet taip pat į įmonių, kurios tai daro vien civiliniais tikslais.
- 41 Taigi akivaizdu, kad, palyginti su pastarąja įmonių grupe, *Navantia*, kiek tai susiję su jos civiline veikla, gautų mokesčių lengvatą, kurios negautų kitos įmonės, kurių faktinė ir teisinė padėtis panaši. Todėl reikia laikyti, kad mokestinė lengvata yra atrankinio pobūdžio.

- 42 Vis dėlto pagal nusistovėjusią teismo praktiką valstybės pagalbos sąvoka neapima valstybės priemonių, diferencijuojančių įmones, todėl *a priori* taikomų pasirinktinai, kai ši diferenciacija atsiranda dėl mokesčių sistemos, kuri taikoma įmonėms, pobūdžio ar bendros struktūros, o tai turi įrodyti atitinkama valstybė narė (Sprendimo *Portugalija / Komisija*, EU:C:2006:511, 52 punktą, 80 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 43 Priemonė, kuria nustatoma bendros mokesčių sistemos taikymo išimtis, gali būti iš tiesų pateisinama mokesčių sistemos pobūdžiu ar bendra struktūra, jeigu atitinkama valstybė narė gali įrodyti, kad šią priemonę tiesiogiai lemia jos mokesčių sistemos pagrindiniai ar svarbiausi principai. Šiuo klausimu turi būti daromas skirtumas tarp, viena vertus, konkrečiai mokesčių sistemai priskiriamų tikslų, kurie jai nebūdingi, ir, kita vertus, pačiai mokesčių sistemai būdingų mechanizmų, kurie yra būtini siekiant šių tikslų (Sprendimo *Portugalija / Komisija*, EU:C:2006:511, 81 punktą).
- 44 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui perduotos bylos medžiagos nematyti, kad Ispanijos vyriausybė būtų nurodžiusi kokį nors argumentą, kuris įrodytų, kad prašomas atleidimas nuo mokesčio tiesiogiai išplaukė iš pagrindinių ar svarbiausių šios valstybės narės mokesčių sistemos principų; nei to, kad jis būtinas šiai mokesčių sistemai funkcionuoti ir veiksmingai veikti. Be to, kaip nurodė Komisija, neatrodo, kad valstybės nekilnojamojo turto, skirto nacionalinei gynybai, atleidimas nuo mokesčio būtų tiesiogiai susijęs su pačio nekilnojamojo turto mokesčio tikslais. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į reikšmingas jo nagrinėjamo ginčo aplinkybes, tai gali būti kaip nors pateisinta.
- 45 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad nagrinėjamu atveju trečioji sąlyga, kad prašomo atleidimo nuo mokesčio priemonės gavėjas turėtų ekonominės naudos, gali būti tenkinama.
- 46 Antra, kalbant apie pirmąją sąlygą, susijusią su valstybės įsikišimu ar panaudojant valstybės išteklius, reikia priminti, kad tik tiesiogiai ar netiesiogiai iš valstybės išteklių suteikta nauda arba nauda, dėl kurios valstybė prisiima papildomų išpareigojimų, laikytina pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Iš tikrųjų iš pačios šios nuostatos formuluotės ir SESV 108 straipsnyje įtvirtintų procedūros taisyklių matyti, kad kitokiomis nei valstybės išteklių priemonėmis suteikti pranašumai nepatenka į nagrinėjamų nuostatų taikymo sritį (Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija ir kt.* ir *Komisija / Prancūzija ir kt.*, EU:C:2013:175 99 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 47 Todėl reikia patikrinti, ar yra pakankamai tiesioginis ryšys tarp, pirma, gavėjui suteikiamos naudos ir, antra, sumažėjusio valstybės biudžeto arba net pakankamai konkrečios jam tenkančios naštos ekonominės rizikos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija ir kt.* ir *Komisija / Prancūzija ir kt.*, EU:C:2013:175, 109 punktą).
- 48 Šiuo atžvilgiu, pirma, nebuvo ginčyta, kad prašomą atleidimą nuo mokesčio nustatė Ispanijos valstybė, todėl jis yra šios valstybės. Antra, akivaizdu, kad dėl šio atleidimo nuo mokesčio sumažėjus paprastai *Navantia* biudžetui tenkančiai mokesčių naštai kartu sumažėja Ferolio savivaldybės biudžetas.
- 49 Šiomis aplinkybėmis sąlyga dėl valstybės kišimosi panaudojant savo išteklius galėtų būti laikoma tenkinama, ir tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 50 Šios išvados nepaneigia Ispanijos vyriausybės argumentai, susiję su sprendimais *Streekgewest* (C-174/02, EU:C:2005:10) ir *Distribution Casino France ir kt.* (C-266/04–C-270/04, C-276/04 ir C-321/04–C-325/04, EU:C:2005:657). Iš tiesų ši teismo praktika nėra reikšminga nagrinėjamai bylai, nes ten nagrinėtas skirtingas nei šis atvejis, kur mokestis buvo sudėtinė valstybės pagalbos priemonės dalis, todėl pats sudarė valstybės pagalbą. Tačiau pagrindinėje byloje visiškai neteigiama, kad pats nekilnojamojo turto mokestis yra valstybės pagalbos priemonė, tik tvirtinama, kad atleidimas nuo šio mokesčio nagrinėjamu atveju reiškia, jog *Navantia* suteikiama pagalba.

- 51 Trečia, dėl antrosios ir ketvirtosios sąlygų, susijusių su atleidimo nuo mokesčio, kaip antai nagrinėjamo pagrindinėje byloje, poveikiu valstybių narių tarpusavio prekybai ir konkurencijai, reikia priminti, kad, siekiant nacionalinę priemonę kvalifikuoti kaip valstybės pagalbą, neprivaloma konstatuoti, kad ši pagalba turėjo realią įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai ar kad realiai iškreipė konkurenciją; reikia tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveikį tarpusavio prekybai ir iškreipyti konkurenciją (Sprendimo *Libert ir kt.*, C-197/11 ir C-203/11, EU:C:2013:288, 76 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 52 Konkrečiai kalbant, kai valstybės narės suteikta pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitų Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančių įmonių padėtimi, reikia laikyti, kad pagalba turėjo įtakos šiai prekybai (Sprendimo *Libert ir kt.*, EU:C:2013:288, 77 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 53 Nagrinėjamoje byloje akivaizdu, kad laivų statybos sektorius yra valstybių tarpusavio prekybai ir konkurencijai atvira rinka, kurioje *Navantia* konkuruoja su kitomis įmonėmis. Be to, kaip matyti iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą esančios informacijos, taip yra ne tik šios įmonės civilinės veiklos atveju, bet ir kiek tai susiję su jos veikla kariniame sektoriuje.
- 54 Tokiomis aplinkybėmis prašomas atleidimas nuo mokesčio galėtų paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir iškreipyti konkurenciją; tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 55 Iš to matyti, kad nagrinėjamo atveju šio sprendimo 19 punkte nurodytos keturios sąlygos gali būti tenkinamos. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo patikrinti, ar, remiantis visomis reikšmingomis jo nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis, vertinamomis atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktas aiškinimo gaires, toks atleidimas nuo mokesčio gali būti laikomas valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad nuo nekilnojamojo turto mokesčio atleidus valstybei priklausanti žemės sklypą, perleistą naudotis valstybinio kapitalo įmonei, šiame sklype gaminančiai prekes ir teikiančiai paslaugas, kurios gali būti valstybių narių tarpusavio prekybos dalykas konkurencijai atvirose rinkose, tai gali sudaryti šia nuostata draudžiamą valstybės pagalbą. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, remiantis visomis reikšmingomis jo nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis, vertinamomis atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pateiktas aiškinimo gaires, toks atleidimas nuo mokesčio gali būti laikomas valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal tą pačią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad nuo nekilnojamojo turto mokesčio atleidus valstybei priklausanti žemės sklypą, perleistą naudotis valstybinio kapitalo įmonei, šiame sklype gaminančiai prekes ir teikiančiai paslaugas, kurios gali būti valstybių narių tarpusavio prekybos dalykas konkurencijai atvirose rinkose, tai gali sudaryti šia nuostata draudžiamą valstybės pagalbą. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar, remiantis visomis reikšmingomis jo nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis,

vertinamomis atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pateiktas aiškinimo gaires, toks atleidimas nuo mokesčio gali būti laikomas valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal tą pačią nuostatą.

Parašai.